

Znečištění PFAS se v Hustopečích nepotvrdilo, Arnika dlouhodobě varuje před riziky znečištění věčnými chemikáliemi

14.5.2025 - | Arnika

„Po havárii vlaku jsme se zaměřili na to, zda při hašení požáru nebyla použita pěna s obsahem PFAS, která by mohla kontaminovat okolní prostředí. Naštěstí se tato obava nepotvrdila. Koncentrace PFAS ve všech odebraných vzorcích byly srovnatelné s koncentrací zjištěnou v okolních vodách a pouze v jednom případě mírně překročily limit navržený Evropskou komisí pro povrchovou vodu. Limity pro pitnou vodu nebyly překročeny,“ uvedla odbornice na toxické látky v životním prostředí Nikola Jelínek z nevládní organizace Arnika.

“PFAS ve vodách u Hustopečí jsou, protože se jedná o všudypřítomné toxické látky v našem životním prostředí, hasební zásah však jejich množství alespoň podle namátkově odebraných vzorků nezvýšil,” doplnila odbornice na PFAS Jitka Straková z Arniky.

PFAS (per - a polyfluorované látky) jsou syntetické látky, které se pro své unikátní vlastnosti - odolnost vůči teple, odpudivost vody a mastnoty - používají v široké škále průmyslových a spotřebitelských produktů, včetně hasicích pěn. Říká se jim „věčné chemikálie“, protože se v přírodě nerozkládají. Ve vodě představují značné riziko - díky své rozpustnosti se snadno šíří a mohou se hromadit v živých organismech. PFAS jsou spojovány s řadou zdravotních problémů, včetně poškození jater a ledvin, poruch imunitního systému, zvýšeného rizika některých typů rakoviny a vývojových problémů u dětí.

Hasičské pěny obsahující PFAS, známé jako AFFF (aqueous film-forming foam), se používají k hašení požárů hořlavých kapalin, jako jsou například ropné produkty. Vytvářejí na povrchu hořící látky vrstvu, která zabraňuje přístupu kyslíku a tím oheň uhasí. V minulosti prokázala studie Arniky vysokou koncentraci PFAS v pražských vodách, konkrétně v Kopaninském potoce v blízkosti Letiště Václava Havla. Příčinou kontaminace bylo právě dlouhodobé používání těchto hasicích pěn v areálu letiště. Hodnota koncentrace PFAS se tam blížila znečištění velkých průmyslových aglomerací. Evropská chemická agentura (ECHA) v roce 2022 navrhla plošný zákaz všech PFAS v hasicích pěnách, ke kterému začaly dobrovolně přistupovat jednotlivé hasičské sbory a to včetně hasičských sborů na londýnském letišti Heathrow a pařížském letišti Charlese de Gaulla, která patří k největším v Evropě. Na konci dubna pak byl na úrovni Evropské unie odhlasován návrh na zákaz PFAS v hasicích pěnách s limitní hodnotou 1 mg/kg na zasedání výboru REACH. Členské státy se dohodly na přechodném období v délce pěti let, s výjimkou specifických použití, u nichž bude přechodné období trvat od 18 měsíců do deseti let.

V Česku se tyto pěny výjimečně stále používají. Podle Mezinárodní asociace hasičů (IAFF) je přitom v současné době k dispozici 90 pěnových hasiv bez obsahu PFAS a fluoru od 22 výrobců.

Letos se zúčastnila zástupkyně Arniky, Karolína Brabcová, semináře v českém Senátu, kde odborníci i senátoři diskutovali o potřebě urychleného zákazu PFAS a mimo jiné upozornili na zvýšené koncentrace těchto látek v krvi hasičů v důsledku používání fluorovaných hasicích pěn. Arnika také v roce 2023 testovala krev některých českých politiků, aby poukázala na to, že „osobní zátěž“ věčnými chemikáliemi si v sobě nese každý z nás.

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942)

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/znecisteni-pfas-se-v-hustopecich-nepotvrdilo-arnika-dlouhodo-be-varuje-pred-riziky-znecisteni-vecnymi-chemikaliemi>